Maltese Literature Group Inc.
Grupp Letteratura Maltija Ink.
Incorporation No. A8686H
Kull korrispondenza għandha tintbagħat lis-Segretarju f'dan l-indirizz:
MLG, 477 Royal Parade, Parkville, Victoria 3052

FOLJU T'AĦBARIJIET
Numru 239 :: APRIL, 2016

Editur: Paul Vella
paul.vella44@gmail.com

F'APRIL MHUX SE JKOLLNA LAQGĦA MINĦABBA LI L-AĦĦAR ĦADD TAX-XAHAR SE JKOLLNA L-BBQ

MIŻATA TA' SĦUBIJA

Il-miżata ta' sħubija issa qed titħallas fl-1 ta' Jannar ta' kull sena minn kulħadd. Dan ifisser li l-miżata issa titħallas minn Jannar sa Diċembru. Dawk li għadhom ma ħallsuhiex huma mitluba jagħmlu dan fil-laqgħa li tmiss u jaraw lil Ray Anastasi. Grazzi. Il-miżata għadha $10 kull familja. Grazzi lil dawk li ħallsu l-miżata fl-aħħar laqgħa tagħna. Għad hemm min għadu ma ħallasx tas-sena l-oħra. Ħudu ħsieb.

F'APRIL NILTAQGĦU GĦAND FRANK U DRAGA BONETT NHAR IL-ĦADD, 24 T'APRIL

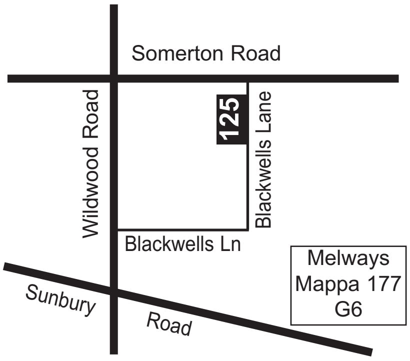

Niskużaw ruħna li l-BBQ f'Marzu kellu jitħassar minħabba ċirkustanzi li ma kellniex kontroll fuqhom. Qed nippjanaw li l-barbecue se jinżamm fir-raba' Ħadd t'April, jiġifieri l-**Ħadd, 24 t'April.** Bħas-soltu niltaqgħu għand Frank u Draga Bonett, fuq il-propjeta` tagħhom, 125 Blackwells Lane, Bulla. Bħalma jagħmlu kull sena, Frank u Draga jkunu tant ġentili li jilqgħuna għand-hom biex inqattgħu nofstanhar flimkien. Nispera li l-membri kollha jiġu biex ikollna numru sabiħ. Niltaqgħu għal xi l-11.30 am. Ikollna barbecue fejn il-Grupp jieħu ħsieb ta' kollox: laħam, salads, inbid, xorb minerali, te u kafe`, eċċ. Ejjew u ħudu pjaċir. Naturalment, ġibu magħkom platti, tazzi, eċċ u xi qari. Hu importanti li dawk li fi ħsiebhom jiġu, iċemplu lil **Salvina Vella fuq 9460-4404 jew Mobile 0409 961 928 sal-Ħamis, 21 t'April.** Dawk li jużaw l-internet ikunu jistgħu jibagħtu email lil Salvina Vella fuq **paul.vella44@gmail.com** biex ikunu jistgħu jsiru l-preparamenti għall-ikel. Għal dawk li forsi din se tkun l-ewwel darba li jiġu għand Frank u Draga, qiegħed nipproduċi mappa biex forsi tkun ta' għajnuna għalikom biex issibu l-post aktar malajr. Nixtieq nieħu din l-opportunita` biex għal darb'oħra nirringrazzja lil Frank u lil Draga li ta' kull sena jilqgħuna għandhom. Napprezzaw ħafna.

Avventuri mill-Klassi ta' Miss Ambrozja Pulis Kiftaranipenġini - *Audrey Friggieri*

Avventuri mill-klassi ta' Miss Ambrozja Pulis Kiftaranipenġini hija storja ta' erbat itfal fis-sitt sena tal-iskola primarja ta' Ħal Zekzekkel. L-għalliema ġdida tagħhom – Miss Ambrozja Pulis "Kiftaranipengini" hija saħħara, imma dan huwa sigriet. Hija tibgħathom fuq vjaġġi virtwali 'l barra mill-iskola biex iħaddmu rashom u jsolvu problemi fejn huma stess jistgħu jkunu fil-periklu! Però Miss Ambrozja hija speċi ta' anġlu kustodju, għax meta t-tfal jaqtgħu qalbhom fejn ikunu, hija titrasportahom lura fil-klassi mingħajr ma ħadd jiftakar xejn!

F'din l-istorja kull tifel u tifla jispiċċaw waħedhom fuq gżira mitlufa u minsija minn kulħadd. Hemmhekk jiltaqgħu ma' raġel li kien ilu ħafna jipprova jaħrab u qatt ma rnexxielu. L-isfida għal Paskal, Furtu, Larissa u Egon hija kif se jħarrbu lil dan ir-raġel minn fuq din il-gżira.

Jirnexxilhom tgħid? Kif?

Audrey Friggieri twieldet fit-12 ta' Settembru 1968 u hija l-ikbar fost tlett aħwa. Trabbiet ġo Ħal Luqa, fejn hija wkoll attendiet l-iskola primarja. Ta' ħdax-il sena bdiet titgħallem il-Ġermaniż fl-iskola sekondarja. Aktar tard saret għalliema ta' din il-lingwa.

Ta' 12-il sena ppruvat tikteb l-ewwel ktieb tagħha u anke bdiet tikteb xi poeżiji. Studjat l-Ingliż, il-Ġermaniż u l-Franċiż fis-6th form – jew New Lyceum, kif kien magħruf fit-tmeninijiet. Hija ggradwat bħala għalliema mill-Università ta' Malta fl-1991. Fl-2005 hija mbagħad reġgħet iggradwat M.Ed.

Audrey hija miżżewġa u għandha żewġt itfal. Taħdem bħala assistenta kap fi skola sekondarja tal-gvern. Avventuri mill-klassi ta' Miss Ambrozja Pulis Kiftaranipenġini huwa l-ewwel pubblikazzjoni tagħha.

Il-ktieb ġie ppubblikat minn Merlin Publishers u kien innominat għall-Premju Nazzjonali tal-Ktieb 2013.

DIZZJUNARJU DIĠITALI BIL-MALTI *ONLINE*

Il-lingwa Maltija bħal bosta lingwi oħrajn qed titħaddem f'era diġitali.
F'dan l-isfont ilha tinħass il-ħtieġa ta' dizzjunarju uffiċjali bil-Malti *online*, li tnieda ftit ilu wara ħidma intensiva li kienet ilha għaddejja madwar sena u nofs.
Id-dizzjunarju *online* sar b'kollaborazzjoni bejn l-Awtorita` għall-Komunikazzjoni, l-Istitut tal-Lingwistika fl-Universita` ta' Malta, il-Kunsill Nazzjonali għall-Ilsien Malti, u l-Fondazzjoni *Vodafone*.
Iċ-*Chairman* tal-Awtorita` tal-Komunikazzjoni, Dr Edward Woods, qal li waħda mill-prijoritajiet tiegħu meta ħa l-kariga kienet li jgħin biex isir dan id-dizzjunarju *online*. Qal li huwa importanti li dan id-dizzjunarju jinżamm ħaj u aġġornat. Dr Woods wera t-tama li 'l quddiem ikun hemm ukoll il-faċilita` tat-traduzzjoni.
Il-Koordinatur tal-Proġett fl-MCA, Mark Spiteri, qal, "Jinstab *online*, www.maltesedictionary.org.mt. Hemmhekk wieħed jista' jidħol u jfittex liema kelma jrid bil-Malti jew bl-Ingliż u ttih id-definizzjoni lura".
Dr Albert Gatt mill-Istitut tal-Lingwistika fl-Universita` ta' Malta qal li b'dal-proġett issa d-dizzjunarju Malti jinsab f'forma diġitali u b'hekk ser ikun qed jilħaq il-ħtiġijiet ta' dinja li qed issir diġitali.
Huwa qal, "Kien hemm żewġ għanijiet; l-ewwelnett l-għan oriġinali kien għalina bħala riċerkaturi għaliex kellna bżonn ir-riżorsi diġitali għall-Malti, inkluż dizzjunarju lessiku. B'kollaborazzjoni mal-MCA u l-*Vodafone*, il-proġett twessa' għal għan ieħor iktar importanti li nwasslu riżorsa lill-pubbliku inġenerali biex ikollu dizzjunarju li jista' jaċċessah faċilment online permezz ta' *website* jew inkella permezz ta' *app*".
Ir-Rettur tal-Universita', il-Professur Juanito Camilleri, qal li d-dinja qed issir dejjem iktar diġitali, importanti li l-lingwa ikollha l-għodod diġitali. Wera s-sodisfazzjon tiegħu li l-Universita` taħdem ma' entitajiet oħrajn fl-industrija u wera x-xewqa li la jispiċċa mill-kariga ta' Rettur l-Universita` tkompli ssaħħaħ ir-relazzjonijiet tagħha ma' entitajiet oħra.
Jason Pavia mill-Fondazzjoni *Vodafone* qal li wieħed mill-għanijiet tal-fondazzjoni hu li tuża teknoloġija fuq *mobile* biex tgħin lis-soċjeta`. Qal li dan kien proġett li interessa lill-Fondazzjoni *Vodafone* minħabba li se jsaħħaħ il-lingwa Maltija.
Nixtieq nirringrazzja lil Fiorella Pace u TVM għal dan ir-rapport.

THE MISFIT -- *Oliver Friggieri*
(traduzzjoni ta' Charles Briffa)

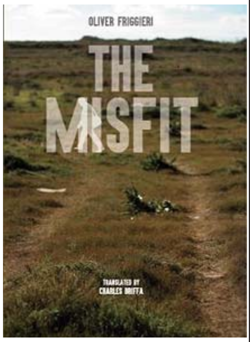

Għadu kemm ħareġ ir-rumanz "The Misfit", traduzzjoni ta' Charles Briffa tar-rumanz ċelebri "L-Istramb" ta' Oliver Friggieri.
Huwa rumanz fuq żagħżugħ li jrid jissara mal-fallimenti tiegħu. Il-ktieb se saritlu tnedija nhar it-Tliet, 5 ta' April 2016, fil-11.00a.m. fuq il-Kampus tal-Università.
Għal dan l-avveniment studenta postgradwatorja, Dorianne Mifsud, mexxiet diskussjoni bejn it-traduttur u l-awtur biex tifrex il-qawwa tal-wieħed u s-sengħa tal-ieħor. Il-pubbliku kien mistieden jieħu sehem fid-diskussjoni.

Mill-ħabib tagħna f'Malta...
ENZO GUSMAN

Victoria
Department of Premier and Cabinet
OFFICE OF MULTICULTURAL AFFAIRS AND CITIZENSHIP

Proudly supported by the Office of Multicultural Affairs and Citizenship

BOV
BANK OF VALLETTA p.l.c.
Uffiċċju Rappreżentattiv:
16 Watt Street, Sunshine 3020
Telephone: 9311-3222

FETĦU L-APPLIKAZZJONIJIET GĦAD-DIPLOMA FIL-LETTERATURA MALTIJA

Fetħu l-applikazzjonijiet għal diploma ġdida fil-Letteratura Maltija fl-Università ta' Malta li se tibda f'Ottubru li ġej. Dan il-kors part-time ta' filgħaxija, b'żewġ lezzjonijiet fil-ġimgħa ta' tliet sigħat il-waħda, huwa mifrux fuq sentejn. Il-kors jiftaħ darba kull sentejn u qed jitmexxa mid-Dipartiment tal-Malti fil-Fakultà tal-Arti tal-Università ta' Malta. Banif Bank u l-Kunsill Malti għall-Arti qed joffru l-għajnuna finanzjarja tagħhom lill-istudenti li jmorru tajjeb fid-diploma.

Il-lezzjonijiet jibdew f'Ottubru u se jsiru t-Tnejn u l-Erbgħa, mill-5:30 pm sat-8:30 pm.

Id-diploma tiffoka fuq l-analiżi u t-tħaddim tal-letteratura fis-seklu 21 u toffri bosta elementi li huma differenti minn dak li joffri l-Baċellerat tal-Malti. Dawk li huma interessati jistgħu japplikaw billi jidħlu f'din il-paġna tas-sit tal-Università minn issa sa qabel il-21 ta' Lulju li ġej: www.um.edu.mt/apply.

Dawk li jixtiequ jidħlu għal dan il-kors universitarju bil-Malti jeħtieġu grad C jew ogħla fil-livell Avvanzat tal-Malti. Jistgħu japplikaw ukoll dawk li għalqu t-23 sena qabel il-ftuħ tal-kors: il-proċedura fil-każ ta' dawn l-istudenti maturi tkun li ssirilhom intervista mid-Dipartiment tal-Malti.

Din id-diploma qed titnieda fi żmien meta l-letteratura Maltija u l-istudju tagħha qed jaraw qawmien ġdid. Qed isir ħafna xogħol importanti kemm fl-istudju tal-lingwa u l-letteratura Maltija kif ukoll fl-oqsma tal-pubblikazzjoni, il-kitba kreattiva u t-tagħlim tagħha, l-organizzazzjoni ta' avvenimenti letterarji nazzjonali u internazzjonali bis-sehem tal-awturi Maltin, u x-xandir tal-letteratura Maltija permezz ta' mezzi differenti. Din id-diploma għandha l-għan li tħejji lill-istudenti għal dawn ir-realtajiet analitiċi u kreattivi tas-seklu 21, u tiftaħ toroq ġodda għall-arti tal-kelma.

Dan il-kors huwa maħsub għal nies impjegati f'diversi setturi kulturali, artistiċi, u kreattivi relatati mal-preżentazzjoni pubblika ta' xogħlijiet letterarji bil-Malti. Huwa maħsub ukoll għal dawk li għandhom interess jaqbdu l-kitba kreattiva bis-serjetà, u dawk li għandhom sehem attiv fl-addattament tal-letteratura Maltija għal forom artistiċi u dixxiplini oħra. Se jinteressa wkoll lil dawk li sempliċiment għandhom passjoni għal-letteratura u jixtiequ jkabbru l-għarfien tagħhom tal-forom ta' kitba kreattiva bil-Malti, kemm tal-imgħoddi kif ukoll tal-preżent.

Bi ftehim mad-Dipartiment tal-Malti, Banif Bank (Malta) plc se jħallas il-miżata, sa massimu ta' 2000 ewro, tal-kors tal-istudent jew l-istudenta li tiġi l-ewwel fil-kors, waqt li l-Kunsill Malti għall-Arti se jagħti għajnuna finanzjarja għall-aħjar erba' proġetti ta' studenti fit-tieni sena tal-kors.

"Banif Bank jemmen bis-sħiħ fl-importanza tal-edukazzjoni, u fil-promozzjoni tal-kultura u l-wirt ta' Malta." Skont Adrian Coppini, il-Kap Eżekuttiv għas-Servizzi Korporattivi ta' Banif Bank, "m'hemm ebda wirt ikbar mil-lingwa materna tagħna. F'din l-epoka dejjem iżjed globalizzata, nittama li din id-diploma tgħinna biex nixħtu aktar dawl fuq il-Letteratura Maltija – kemm minn perspettiva purament akkademika, kif ukoll fl-applikazzjoni tagħha fil-ħajja kontemporanja."

"L-assoċjazzjoni tal-Kunsill Malti għall-Arti mal-promozzjoni u t-tagħlim tal-Letteratura Maltija għandha titqies bħala parti essenzjali mir-responsabbiltajiet tal-Kunsill." Skont Albert Marshall, il-Kap Eżekuttiv tal-Kunsill, "it-tkabbir ta' dan l-involviment għandu wkoll jitqies bħala impenn seminali fl-implementazzjoni tal-politika kulturali nazzjonali tagħna."

Id-disinn tal-materjal promozzjonali tad-Diploma sar minn Panda Design u r-ritratti li ntużaw ittieħdu minn Virginia Monteforte.

Fl-applikazzjoni elettronika dawk li jixtiequ jinkitbu għal din id-diploma jridu jniżżlu l-indirizz elettroniku li jaraw regolarment. Dawk li għandhom ċertifikat tal-Malti fil-Livell Avvanzat iridu jindikaw il-grad li kisbu.

Id-deskrizzjoni dettaljata u avviżi oħra fuq il-kors jidhru kemm fuq is-sit tal-Università, www.um.edu.mt/arts/malti/avvizi/diploma-letteratura, kif ukoll fuq Facebook,www.facebook.com/uom.diplittmalt.

Aktar tagħrif jista' jinkiseb b'ittra elettronika lil malti.arts@um.edu.mt jew b'telefonata lin-numru 2340 3387.

LUCIANO - *rumanz ta' Lina Brockdorff*

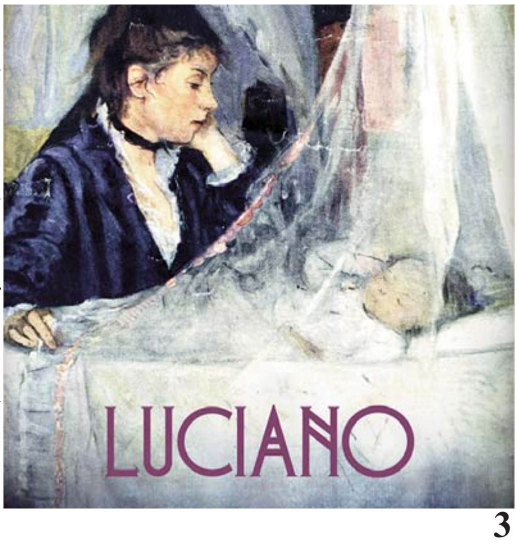

Ninsabu Malta ftit qabel ma bdiet is-sena 1900. F'razzett ġo Wied Babu jgħixu flimkien żewġt aħwa nisa; Susann miżżewġa lil Dwardu li jkollhom tarbija, Bettina; u Mattea li żżewġet qabilha lil Peppin li ma jkollhomx tfal. Id-destin ried li fl-istess inħawi jitwieled Luciano f'ċirkustanzi strambi li jispiċċa f'dirgħajn Mattea biex trabbieh. Min kien sewwa sew dan it-tifel?

Malli jibda jitfarfar isir jaf dwar ommu, imma qatt dwar missieru. Jikber ftit ieħor u tfaqqa' l-Ewwel Gwerra Dinjija li jkollha effett kbir fuq dawn iż-żewġ familji. Aktar minn hekk, ftit wara jibda l-flaġell tal-Influwenza Spanjola, b'mijiet ta' Maltin jisfaw vittmi.

Luciano u Bettina li kienu jaħsbu li huma kuġini, miġbudin sew lejn xulxin. Bettina tilħaq tabiba bir-riskju li tittieħed bil-marda hi wkoll. X'ser jiġri minn dil-koppja ta' maħbubin? Tgħid Luciano jsir jaf xi darba min kien missieru?

THE CONFECTIONER'S DAUGHTER

— Rumanz ġdid ta'
Lou Drofenik

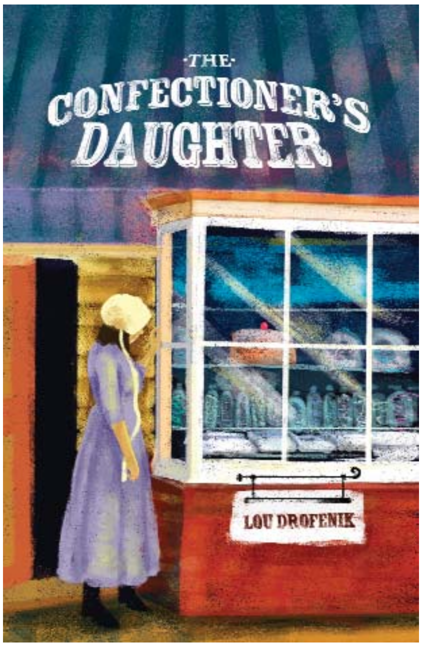

Din l-istorja tibda f'raħal Malti u tispiċċa fl-Awstralja. Din hija storja ta' mara Maltija furnara, in-nanna tal-familja li għamlet fortuna mix-xogħol tagħha u tan-neputija li kella seba' mitt sena biex titlaq minn Malta.

Dan huwa rumanz ta' ħajja Maltija f'raħal zgħir fejn ir-relazzjonijiet huma sikwit mimlija b' konflitti li jinfluwenzaw profondament il-ħajja ta' dawk li jgħixu qrib xulxin..

Tella' ħarstek

Hekk meta sħaba tgħattilek wiċċek
biex tkessaħhulek ħa tiffriżak
u anqas xemx ma ssib issaħħnek
jew anqas riħ biex jixxuttak,
dakinhar tiftaħx l-umbrella
stenna x-xita ħa tnaddfek hi.
Fis tella' ħarstek dritt lejn is-sema
ħa tara 'l Kristu jimsaħlek
demgħa.

Amanda Busuttil
6 ta' Marzu 2016

PROGRAMM MUŻIKO-LETTERARJU

Il-Programm Mużiko-Letterarju huwa wieħed mill-iktar avvenimenti importanti fil-kalendarju tal-Grupp tagħna. Din is-sena dan se jinżamm **f'Settembru** fis-Sala taċ-Ċentru Malti ta' Parkville. Nitolbukom li żżommu din id-data biex tkunu tistgħu tattendu. Jekk hemm xi membri li għandhom xi xogħol għall-Programm Mużiko-Letterarju ta' din is-sena tkun ħaġa tajba jekk jibagħtuh lil **Paul Vella, 4 Legh St, Reservoir, Victoria, 3073** biex ikun jista' jibda jaħdem fuqu u mhux kollox jaqa' għall-aħħar ħin. Kif tafu, ix-xogħol irid jiġi ttajpjat, moqri, ikkoreġut, u wara jerġa' jiġi moqri. Dan jieħu ħafna żmien. Wara irid jiġi ppaġnat u jmur għand l-istampatur biex jiġi mitbugħ u jkun għandna għall-Programm Mużiko-Letterarju. L-għajnuna tagħkom tkun apprezzata. Fl-istess ħin, dawk li għandhom aċċess għall-*internet*, ikun aktar faċli jekk jibagħtu x-xogħol tagħhom permezz ta' *email* lili: **paul.vella44@gmail.com** qabel l-aħħar ta' Ġunju.

XOGĦLIJIET MA JIĠUX AĊĊETTATI WARA L-AĦĦAR TA' ĠUNJU.

Tikteb Anna Spiteri minn Malta . . .

PATRI DONAT SPITERI, OFM.Cap

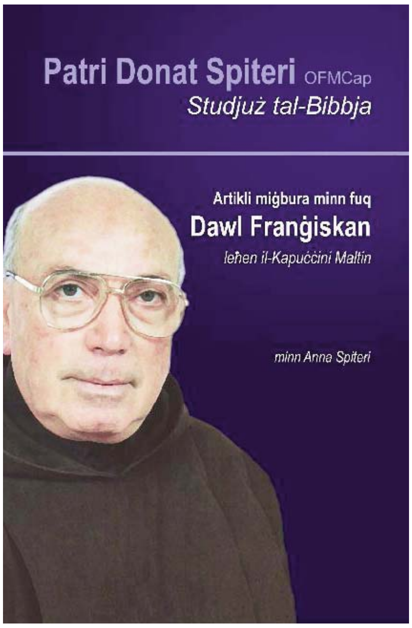

Għaziz Paul, L-ewwelnett nixtieq nirringrazzjak talli jogħġbok tibgħatli l-Folju tal-Grupp Letteratura Maltija tal-Victoria li bħal dejjem ikun tant interessanti.

Peress li matul ħajtu Patri Donat Spiteri OFMCap kien jikteb diversi artikli fir-Rivista Dawl Franġiskan, għamilt il-ħsieb li niġborhom f' kotba biex jibqgħu kemm b'tifkira għall-memorja taz-ziju tiegħi u kif ukoll biex ma jintilfux maż-żminijiet.

Patri Donat Spiteri OFMCap - Studjuż tal-Bibbja - Artikli miġbura minn fuq Dawl Franġiskan - leħen il-Kapuċċini Maltin miġbura f'żewg kotba mis-sena 1982 - 2001 u ieħor mis-sena 2002 - 2014.

http://www.blurb.com/b/6122899-patri-donat-spiteri-ofmcap-studju-tal-bibbja

http://www.blurb.com/b/6883817-patri-donat-spiteri-ofmcap-studju-tal-bibbja

Dawn il-kotba jinsabu fuq il-website http://www.blurb.com minn fejn ġew magħmula minni fejn nixtieq nirringrazzja liċ-Ċentru Missjoni Kapuċċini Franġiskani Maltin għall-permess li tawni ħalli jintużaw l-artikli biex dawn il-kotba setgħu jkunu possibbli għall-memorja ta' Patri Donat Spiteri OFMCap.

Grazzi Ħafna, Tislijiet
Anna Spiteri

Nirringrazzja lil Joe Borg, Patrick Sammut, Sergio Grech, l-Akkademja tal-Malti u ħafna oħrajn għat-tagħrif fuq il-letteratura Maltija f'Malta li nirċievu mingħandhom. Grazzi wkoll lil Rose Lofaro għall-għajnuna li nirċievi. Grazzi u napprezza ħafna.